

ZTRACENÉ DĚDICTVÍ OTCŮ

Láska k pravdě je základní hodnotou české reformace, hluboká touha české duše po něčem ryzím, opravdovém a čistém je dodnes zakódována v srdcích Čechů. Víra ve vítězství pravdy posilovala český národ v těžkých dobách od porážky na Bílé hoře až podnes. Nápis na hradní vlajce *Pravda vítězí* nám dnes, v době duchovního a morálního úpadku, kdy se klam a lež staly součástí nejen politické, ale celospolečenské hry, zní podivně.

Dříve se říkalo: *Lež má krátké nohy, a kdo lže, ten i krade*. Dnes se slova *pravda* a *lež* téměř nepoužívají, zní nám příliš kategoricky, fundamentalisticky a rozhodně nejsou považována za korektní pojmy. Jsou příliš hodnotově vyhraněná. A my se dnes všem hodnotovým soudům raději vyhýbáme, protože v absolutní pravdu a její moc už přestáváme věřit.

Dnes můžeme slyšet, že se nelže, ale cíleně mystifikuje, už nekrademe, ale tunelujeme nebo jen odkládáme finance. Přesto tato realita nic nemění na skutečnosti, že český národ má ve své duchovní DNA zakódovanou touhu po pravdě. Skoro se zdá, že právě proto, že toto určení náš národ má, jsou ve hře temné síly, které se snaží právě tuto hodnotu v lidech zničit a zsměšnit. Kdo dnes věří v pravdu? Věřící český člověk v absolutní hodnoty, jako je láska projevovaná obětavostí, laskavá úcta k životu, víra projevovaná nezištnými dobrými skutky? Spíše se mi zdá, že se těmto vlastnostem vysmíváme, jako bychom nevěřili, že je jich dnešní člověk ještě schopen. A přesto právě po těchto hodnotách toužíme.

Má-li být český národ zachován a má-li naplnit poslání, které mu Bůh svěřil, pak se musí navrátit ke svým kořenům a začít tam, kde byla naše národní integrita přerušena. Že to znamená navrátit se k dědictví starému čtyři staletí, není na překážku.

O co zde vlastně jde? Co je to duchovní dědictví, co jsou naše národní kořeny, co jsou české studny? Jde o nějaké vzpomínky na minulost, je to hrdost na naši minulost, jde o nové historické poznatky či

o morální příklad předků? Jde o daleko víc. Když Jan Amos Komenský psal v roce 1650 *Závěť umírající matky Jednoty bratrské*, co měl na mysli? Ve všech právních rádech platí, že v závěti odkazuje zůstavitel (umírající) dědictví svým potomkům a rozděluje majetek podle svého rozhodnutí. Komenský byl posledním biskupem staré Jednoty bratrské a po uzavření vestfálského míru pohasla jeho naděje na návrat exulantů do vlasti, viděl, že tato česká církev umírá, a tak se rozhodl, že duchovní majetek této církve rozdělí.

Věřil, že nastane čas, kdy se český národ opět navrátí ke svému duchovnímu dědictví a ujme se ho a bude s ním dobře hospodařit, aby se ještě rozmnožil. *Věřím i já Bohu, že po přejití vichřic hněvu, hříchy našimi na hlavy naše uvedeného, vláda věcí tvých se zase k tobě navrátí, ó lide český. A kvůli této naději tě ustanovuji dědicem všeho toho, co jsem zdědila po svých předcích a přechovala to přes těžké a nesnadné časy.*¹

Komenského víra byla naplněna, když roku 1918 vznikl československý stát. Tím se však naplnila jen první část, protože k převzetí duchovního dědictví Jednoty ještě nedošlo, a to i přesto, že po celý ten čas Bůh zachoval určitý počet lidí, kteří tyto poklady nosili ve svých životech a ukrývali je. Komenský nevěděl, kdy a kdo toto dědictví převezme, ale doufal v Boha, že se o to postará, proto první věta *Závěti* zní: *Synové milí a všichni, ke kterým snad dolehne tento můj hlas, poslechněte mne.*² Možná to budeme právě my, naše generace, která se ujme svého práva opravdu jako svého, podle apoštolského příkazu Komenského. Bylo by to obzvláštní Boží řízení, protože je v tom i jeho načasování. Tak jako Izraelci byli v Egyptě čtyři staletí a pak se naplnil čas a Bůh je uvedl do zaslíbené země, tak i nyní se blíží rok 2020, kdy uplynou čtyři staletí od zničení reformace v českých zemích a nastane čas příhodný, kdy nás Všemohoucí uvede do našeho dědictví. A možná ještě dříve.

Co bylo obsahem Komenského odkazu českému národu? Co bylo v té pokladnici, kterou Komenský ukryl s modlitbou, aby ji našli praví synové čeští a otevřeli ji? První hodnotou, kterou nám odkázal jménem českých bratří, byla láska k pravdě. *Zaprvé a nejvíce ti odkazují a odevzdávají lásku k Boží čisté pravdě, kterou nám před jinými národy začal Pán ukazovat skrze službu M. Husa, a kterou on se svým pomocníkem a mnohými dalšími věrnými Čechy, zpečetil svou krví... To je tvoje dědictví, tobě dané*

*před jinými národy, ó vlasti milá. Ujmi se zase svého práva jako svého, až ti Pán prokáže milosrdenství a své pravdě dá průchod Slitovník tvůj.*³

Opět tu Komenský zdůrazňuje, že láska k pravdě je základní hodnotou české reformace a že je nutné se k této hodnotě navrátit a přijmout ji za vlastní. Dále vidíme, že lásku k pravdě považoval za úděl a poslání Čechů. Ne z vůle člověka, ale z rozhodnutí Božího. Ne pro vyvyšování Čechů nad jiné národy, ale pro službu národům. Pokud to tak ve skutečnosti je, pak nás odkaz našich předků a Komenského nejen zavazuje, ale je na tom závislá celá naše budoucnost.

O pravdě bychom mohli dlouho filosofovat a rozumovat, ale uvidíme, že pravda a vztah lásky k pravdě je něco docela jiného než jen touha po pravdivé informaci. Tak nám to vnutilo řecké myšlení, ale v hebrejském uvažování a v chápání Husa a Komenského nám vyvstává láska k pravdě jako něco, co je pro každodenní život člověka velice zásadní. Nejde tu o vztah k informaci, ale o vztah k zosobněné pravdě v Ježíši Kristu. Nejde jen o poznání pravdivé informace, ale jde o život v pravdě, tedy o život v realitě nebeského království. Je to život v čistotě, upřímnosti, opravdovosti, poctivosti, kde není místo pro pokrytectví a přetvářku. Jde o integritu osobnosti, kdy člověk věří dobrému a podle své víry mluví a jedná. Jde o harmonii mezi všemi složkami osobnosti člověka v souladu s Božím řádem. Stejně tak víra ve vítězství pravdy je více než naděje na to, že lidé jednou uznají konkrétní informaci, která odpovídá realitě.

Když Hus dopsal svůj ostrý spis *O svatokupectví* (dnes bychom jej mohli nazvat *O korupci*), uvědomil si, že mu ta kniha nepřinese obdiv, uznání ani popularitu, ale spíše opak, proto na závěr připsal: *A potká-li mne jejich hanění a nebo trápení, rozhodl jsem se, že je lepší pro pravdu vytrpět smrt, než kvůli pochlebování zůstat na živu a mít se dobře na zemi.*⁴ To ukazuje postoj Husova srdce k životu a hodnotám, jako je pravda. Pravda mu byla milejší než život. Tedy vztah k pravdě, láska k pravdě mu nedovolila ustoupit a zapřít poznanou pravdu za cenu záchrany života. Bylo mu milejší čestně zemřít než zůstat na živu s nečistým svědomím a pocitem zrádce. Proto píše už z vězení, že je *lepší dobře zemřít, nežli zle živu býti.*⁵

Hus navázal na své předchůdce Milíče z Kroměříže, Matěje z Janova a Tomáše Štítného, kteří ve svých spisech a svým životem vyjadřovali

smělou a radostnou nadějí, že pravda zvítězí. Proto několik dní před svým upálením na hranici Hus píše svým následovníkům: *Nejmilejší v Kristu Ježíši, stůjte v poznané pravdě, která nade vším vítězí a je mocná až na věky.*⁶ Opět potřebujeme porozumět, že Husovi nejde jen o pravdivou informaci, ale o ryzí pravdivý život, který je podle pravdy Božího řádu. Hus především mluví o tom, že křesťané mají zůstat v Ježíši Kristu, protože on to je, který je mocný až na věky a všechno přemáhá. Tato důvěra pak přechází i do Jednoty bratrské, která ji vyjádřila svým logem, ve kterém má Beránka s korouhví a pod ním text: *Beránek zvítězil, následujme jej.*

Vize českých studní vychází z několika proroctví, které přijali lidé v zahraničí a ve kterých bylo několikrát zopakováno totéž. Český národ má od Boha specifický úkol a specifické určení. V minulosti se stal požehnáním pro celý svět skrze dnes již téměř zapomenutou práci Jednoty bratrské a Moravských bratří. Zmíněné studny požehnání byly v Čechách zasypány prachem a kamením nevěry a pýchy. Bůh si však v dnešní době přeje, aby český národ tyto zasypané studnice požehnání objevil, protože je chce obnovit. Pokud k tomu dojde, stane se český národ opět požehnáním pro celý svět. Reformace, kterou započal Hus, se nepodařila, ani reformace, kterou připravovali a plánovali čeští bratři. Nebyla realizována ani reformace německá či švýcarská. Je na nás, abychom tento plán obnovy dokončili, a tím připravili na poušti cestu pro Krále slávy a jeho slavný druhý příchod na zemi.

Dnes se má reformace zopakovat a má být dokončena. A dokonce si troufám tvrdit, že je pro to vhodnější doba než tehdy. Nastane reformace celé společnosti a nebude stát na několika proti sobě se vyhraňujícím skupinám křesťanů, ale všichni kristovci budou stát bok po boku v lásce a pravdě pod korouhví Krále. Tam budou i ti katolíci, husité, luteráni, kalvinisté, čeští bratři, letniční a charismatici, všichni, kteří se poddají vládě slavného Krále. Právě kvůli nejednotě a pýše k reformaci, jak si ji naši praotcové víry přáli a pro kterou platili cenu krví, nedošlo.

Praotec Židů Abraham putoval zemí, kterou mu Bůh slíbil do věčného dědictví, a kopal tam studny. Bez studen není vody a bez vody není život. Abraham ty studny pojmenoval, avšak poté, co ze země odešel, přišli nepřátelé a studny zasypali. Jeho syn Izák se po čase na místa svého otce vrátil, ty studny vyhledal, obnovil a nazval je stejnými jmény jako

jeho otec. Izák si díla svého otce vážil, navázal na jeho dědictví a pil stejnou vodu jako Abraham.

Podobně i my chceme navázat na dílo našich otců a uchopit to duchovní požehnání, ve kterém chodili naši předkové a které je stále přítomné v zemi. Ta voda požehnání se neztratila – v duši českého národa je někde hluboko zasypaný pramen života a požehnání, naděje víry a lásky, a ten pramen je třeba objevit a studnu vyčistit. Jednou z českých studní je právě láska k pravdě. Je to potenciál českých lidí, který je zasypaný a který je nevyužitý, ale je zde. Je to podobné starozákonnímu příběhu o proroku Elišovi. Prorok Eliša zemřel a byl pohřben. Když následujícího roku vtrhly do země moábské hordy, Izraelci právě pohřbívali jednoho muže, a jak spatřili ty hordy, hodili toho mrtvého do Elišova hrobu. Jakmile se tento muž dotkl Elišových kostí, vstal z mrtvých. Je to podivuhodné, avšak pravdivé. To pomazání bylo stále ještě v kostech proroka. A mělo moc ke vzkříšení.

Podobně pomazání našich otců je v této zemi stále přítomné, jen je pod zemí. Pokud je objevíme a dotkneme se ho, vstoupí nový život do českého národa. Není to však o slavných lidech, je to o Ježíši Kristu, protože jedině on je Původcem a Dárcem veškerého života. Ten život přichází skrze něj, ale prochází a protéká našimi duchovními kořeny. Podobný obraz známe z přírody a používá jej Jób. **Stromu zbývá aspoň naděje, že i když podtat, začne rašit znovu a že jeho výhonky růst nepřestanou, byť odumřel jeho kořen v zemi a na prach ztrouchnivěl jeho pařez. Jak ucítí vodu, pučí znovu, rozvětví se jako mladý stromek** (Jb 14,7-9).

Tady stojíme před tajemstvím, které je zřejmé ve viditelném světě, ale rovněž tak funguje ve světě duchovním. Je to o moci života a o moci vzkříšení. Strom byl skácen a jeho zbytky se rozpadly. Zůstal jen kořen v zemi, který není vidět. Ve chvíli, kdy ucítí vodu, hned začne znova rašit a rozpučí se tak, že z jednoho stromu vyrostou i desítky nových. Můžeme to vidět u mnohých listnatých stromů a je to obraz moci vzkříšení. Nevyroste jeden, nýbrž mnoho, a tak smrt napomohla rozmnožení života na zemi. Podobně je tomu s duchovním dědictvím. Smrtí nic nekončí, naopak začíná nový život. Tak věříme, že kořen duchovního dědictví národa nebyl zničen, ale přichází doba, kdy ucítí vodu a začne

rašit znovu. Vodou můžeme rozumět Boží slovo a vláhu Ducha svatého. Když Duch Boží usedne v České zemi, přijdou časy rozvážení od Boží tváře, o kterých mluvil po Letnicích apoštol Petr (Sk 3,20).

Co je cílem a záměrem této knihy? Protože jsem si jist tím, že toto dědictví je reálné a je v českém národě skutečně přítomné, modlím se, aby si je tento národ přivlastnil. Nejde mi o to, abych přinášel nové historické poznatky nebo abych probouzel národní sebeuvědomění ve stylu národního obrození a prvorepublikového nacionálního nadšení. Tehdy jedním z hesel bylo: *Národ sobě*, ale to není cílem mé knihy. Český národ existuje a má svou zemi. Díky Bohu za to. Každý národ má své určení a specifické poslání od Boha a k tomu dostal od Nejvyššího výbavu – určité dary a schopnosti, se kterými může své poslání naplnit. Některé národy Bůh obdaroval více, jiné méně; jeden národ je mocný a jiný nepatrný, ale žádný národ nemůže být bez ostatních národů.

Tak jako je v těle mnoho orgánů a mají rozdílné role, tak i národy jsou odlišné, ale jen ve vzájemné úctě a spolupráci mohou dosáhnout cíle. Proto smyslem českých dějin není probudit národní vědomí a hrdost, ale přijmout své určení, vstoupit do své role a stát se požehnáním skrze to, co jsme dostali do vínku. Kéž by český národ přinesl ovoce, které by dozrálo především pro Boha, ale také pro ostatní národy. Ten strom vysadil Bůh, a tudíž jemu patří všechna sláva českého národa a veškeré ovoce roste k jeho radosti a slávě. Ten, který trůní na výšinách, je jediný hoden přijmout čest, bohatství, slávu i moc a veškeré dobrořečení z České republiky.